TĚŠÍNSKÉ
DIVADLO
ČESKÁ SCÉNA

Billy van Zandt & Jane Milmore

LÁSKA, SEX A FINANČÁK

O. Frydrych, T. W. Przybyla

Těšínské divadlo Český Těšín, příspěvková organizace
Ředitel a šéf České scény Petr Kracik
Dramaturgyně České scény Alice Olmová

Billy van Zandt & Jane Milmore

LÁSKA, SEX A FINANČÁK

Česká premiéra 16. 10. 2021

Překlad Martin Fahrner
Scéna Michal Syrový j. h.
Kostýmy Alena Schäferová j. h.

Výběr hudby Peter Gábor j. h.
Dramaturgie Alice Olmová
Režie Peter Gábor j. h.

OSOBY A OBSAZENÍ

John Trachtman	Ondřej Frydrych
Kate, jeho snoubenka	Eliška Adamovská
Leslie, jeho spolubydlící	Tomasz Władysław Przybyla
Vivian Trachtmanová, jeho matka	Šárka Hrabalová
Floyd Spinner, inspektor finančího úřadu	Zdeněk Hrabal
Jansen, domovník	Miroslav Liška
Connie, přítelkyně Leslieho	Bára Vidomská
Arnold	Jiří Krupica
Inspice	Dominik Grácz
Nápověda	Libuše Berková

Inscenace vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky a města Český Těšín

O. Frydrych, E. Adamovská

Billy van Zandt a Jane Milmore

Manželé a „mistři moderní frašky“ spolu napsali dvacet tři komedií, které jsou uváděny po celém světě

Billy Van Zandt (1957) je americký dramatik, herec a filmový scenárista.Jane Milmore (1955–2020) byla dramatičkou, scenáristkou, producentkou a herečkou. Dvacet tři komedií, které spolu napsali, byly přeloženy do mnoha jazyků a jsou uváděny po celém světě, dokonce i v Číně a Japonsku. Přízvisko „mistři moderní frašky“ získali díky schopnosti ve svých hrách skvěle zkombinovat fyzické akce a inteligentní gagy. Navíc v komediích, které napsali, účinkovali také jako herci. Některá svá díla i režírovali. Právě všestrannost a pohled na divadelní hru z různých profesních úhlů je dělá mistry svých oborů. Do češtiny byly zatím přeloženy tyto jejich hry:

FALEŠNÁ BLONDÝNA

Hollywoodská hvězda Lillian Lamour se nechá přesvědčit svým agentem, aby se po mnoha letech v ústraní pokusila o comeback. Má k tomu dojít v jejích nejslavnějších šatech, ve kterých pózovala se lvem pro titulní stránky časopisů. Protože ji dlouho nikdo neviděl, pro jistotu se našijí v několika velikostech, což se ukáže jako velmi důležité. Když se sexuální idol celé Ameriky konečně dostaví do hotelu, přizná se, že je jen převlečený muž. Za herečku se vydával kdysi, aby v mizerné životní situaci získal poslední volné místo, a když se stal slavným, totiž slavnou, nedalo se z převleku ani ze změněné identity již vystoupit. Je to šok pro jeho/jejího agenta, protože na vystoupení hvězdy tolik oblíbené především mezi muži závisí jeho další kariéra. Rána je to ale hlavně

E. Adamovská

pro jeho adoptovanou dceru Ritu, která se jen těžce smiřuje s tím, že maminka, která ji vychovala, je muž. Kromě zábavy nabízí hra i aktuální téma – únavu z přetvářek a lží a krizi identity.

MÁTE JEDNU ŠPATNOU ZPRÁVU

Příběh této komedie začíná, když nevěrný manžel pošle své ženě Stephanii e-mail původně adresovaný milence. Osudný e-mail rozpoutá řetěz bláznivých situací, které se ale v této frašce odehrávají pouze v elektronické podobě: ať už na počítačích, na nichž probíhá nejen výměna invektiv mezi manžely, ale i „poradenská služba" jejich přátel Peggy a Richarda, či na telefonech BlackBerry a iPhone v případě závěrečné honičky. Je vůbec možné, že někteří lidé již nezvládají v záplavě moderních technologií komunikovat „face to face" a že se schovávají v jakési anonymitě za klávesnice technických vymožeností a mají pocit, že bez lidské citové konfrontace je v „cyberspace" vše dovoleno?

OKNO DO DVORA

Vynikající crazy detektivka inspirovaná filmovou klasikou Alfreda Hitchcocka. Manželský pár bydlící v nájemním bytě se často baví pozorováním sousedů obývajících naprosto stejné byty situované přes dvůr. Jednoho dne uvidí v okně naproti něco, co je vyděsí. Manželská hádka, která je pro ně ze začátku zdrojem pobavení, přeroste ve rvačku a nakonec v něco, co vypadá jako vražda. Jenže okno, v němž ke všemu došlo, je přes dvůr, navíc se ke konci všechno odehrávalo za zatažený-mi záclonami, takže byly vidět jenom siluety. Jisté není nic, všechno jsou jenom dojmy. Nikdo se tedy neodváží zavolat policii, jenže vzápětí je žena ze zmíněného bytu prohlášena za nezvěstnou. Během vyšetřování se ukáže, že pohřešovaná měla milence a podezřelý může být kdokoli ze sousedů, což zrychlí tempo hry, a podezřívavost zahýbe stabilitou manželských párů v domě. Navíc se vrah začíná zbavovat podezřelých a napětí roste.

NÁHLÁ SMRT

Výborná kombinace detektivky a komedie ve stylu divadlo na divadle; režisér Victor Le Pewe býval hvězdou broadwayských scén, poté ale zrežíroval rodinný muzikál o vlně tsunami, která spláchla ostrov i s rekreanty. Není jisté, co diváky odradilo víc, zda téma nebo skutečnost, že režisér během představení házel do hlediště trosky a dět-

ské botičky. V každém případě je na mizině a ze zoufalství režíruje hru, kterou napsal jakýsi Alabama Miller; ta měla původně 576 stránek a produkoval ji mafián Banks, aby si v ní mohla zahrát jeho milenka Candy. Zpočátku se ocitáme na druhé generálce, která se ze spousty důvodů přerušuje,
takže se seznámíme nejenom s krátkým dějem (zoufalý Le Pewe hru seškrtal na osmnáct stránek), ale i s jednotlivými protagonisty, jejich vzájemnými vztahy a problémy. Dozvídáme se také, že původní představitel jedné z rolí byl po zkoušce nalezen mrtev, a když se hru konečně podaří projet až do konce, umírá přímo na jevišti producent Banks s nůžkami zabodnutými v zádech. Herci se však dohodnou, že „show must go on".
Díky tomu se po přestávce ocitáme na premiéře, kde se hra už vůbec nesmí zastavit, protože hlediště je plné diváků a kritiků. Jenže někdo začíná herce vraždit jednoho po druhém, a to jak v zákulisí, tak i na jevišti. Nikde není bezpečno. Stále řídnoucí soubor má čím dál větší problém pokračovat ve hře. Představení se změní na boj o život a na snahu vypátrat vraha dřív, než na jevišti nezbude nikdo.

LÁSKA, SEX A FINANČÁK

Přebrat nejlepšímu kamarádovi holku je problém, ještě větší v případě, že už jsou zasnoubeni. A podstatně větší v situaci, kdy kamarád Jon je současně Leslieho spolubydlící, mívá záchvaty zuřivosti, takže se může zdát, že prozrazení je to nejhorší, co může Leslieho postihnout.
To vše si může myslet do chvíle, než zjistí, že Jon chtěl ušetřit na daních a roky Leslieho uvádí v daňovém přiznání jako svou manželku. Navíc kontrola z berňáku je na cestě. Na všechny zúčastněné čekají krušné chvíle a problém s nevěrou je nakonec pouze podružný detail.
Komedii poprvé uvedlo divadlo Dam Site Dinner-Theatre v Tinton Falls v New Jersey v roce 1979, poté hra obletěla celý svět a kromě Německa, Kanady, USA nebo Velké Británie se hrála např. v Číně, Portoriku či Venezuele. Možná je to tím, že daně se platí všude a kontroly z berňáku nemá nikdo na světě rád.

Z. Hrabal

Překladatel Martin Fahrner

Studoval český jazyk a dějepis v Ústí nad Labem a dramaturgii na DAMU. Pracoval jako dramaturg předních českých profesionálních scén. Píše knihy a věnuje se překladu divadelních her z angličtiny.

Ale nám prozradil i něco víc. Třeba, že už je dvacet sedm let šťastně ženatý. A těší se, až si to jeho manželka přečte v programu a bude mít z toho určitě radost. A proč to máme vědět? Protože Láska, sex a finančák je vztahová komedie. A komedie a poetické hry překládá Martin Fahrner nejraději. Ale ne vždy tomu tak bylo. Když u divadla začínal, komedie nesnášel. Divadelní šéfové je po něm chtěli, ale pro něho to bylo nutné zlo. Podbízení. Dnes už je zralým mužem a nepohrdne se zasmát nejen tomu, co prožil, ale i tomu na jevišti. Přeložil přes čtyřicet divadelních her. Ale než se rozhodne, kterou bude překládat, musí jich přečíst okolo deseti. Co se naší premiéry týče, Milmore a Zandt napsali dvacet čtyři her. Kromě Lásky, sexu a finančáku přeložil ještě další tři: Okno do dvora, Náhlou smrt a Falešnou blondýnu. A přestože četl všechny, přeloží už jenom dvě. Ostatní nejsou tak dobré anebo se k nám nehodí, což je hodně důležité. Láska sex a finančák to je prostě legrace. Komedie o vztazích mezi muži a ženami, rodiči a dětmi, to zajímá a pobaví většinu lidí. Nejdůležitější ale je, kolik z těch přeložených her se hraje. Martin Fahrner se pyšní cifrou dvacet šest. Dvacet šest jeho překladů je uváděno na českých jevištích, co považuje za svůj osobní úspěch. Ovšem ne vždy tomu tak bylo. Zažil dobu, kdy už měl přeložené nějaké hry, ale nikdo je nehrál, a tak si kvůli tomu prošel řadou různých zajímavých profesí. Jezdil s kamionem po Francii, Německu a Španělsku. Pracoval na stavbách v Norsku, dělal průvodce v Tatrách a masíroval ve špičkových hotelech. Zásadně ho ovlivnilo vědomí, že se dokáže domluvit, uživit, prosadit a přežít kdekoli. Momentálně se považuje především za spisovatele a je přesvědčen, že dneska se sice spousta autorů snaží o velké téma, velký román, ale je to vycucané z prstu někde od stolu. Věci musíte vidět a prožít…

Š. Hrabalová, O. Frydrych

Leslie Tomasze W. Przybyly

V inscenaci Láska, sex a finančák ztvárňujete hudebníka Leslieho; jaký je váš vztah k hudbě?
Jelikož je Leslie saxofonista, stejně jako já, a také má talent přitahovat na sebe choulostivé situace, který také vlastním, připadám si chvílemi, jako bych hrál sám sebe. Každopádně hudbu miluju a vzpomínám si, jako by to bylo včera, když mi kluci z kapely řekli, že nám domluvili první koncert. Škoda jen, že Leslie se to dovídá zrovna v situaci, kdy se z takové zprávy nemůže radovat tak, jako jsem se tehdy radoval já.

Vaším parťákem na jevišti je Ondřej Frydrych. Ten už má zkušenost hrát v dámském kostýmu za sebou. Vy se do ženských šatů převlékáte na jevišti poprvé. A jen jste se v nich objevil, bavil jste kolegy po celou dobu zkoušení. Jak se cítíte „na vysokých podpatcích"?
Vysoké „štekle" jsem si nasadil poprvé. Přiznávám, že nebylo úplně nejjednodušší si na ně zvyknout, a hlavně jsem pochopil, co to znamená, dát si po práci „nohy na stůl". Odpočinek s nohama nahoře, když jste několik hodin na podpatcích, dostává úplně jiný rozměr.

Co pro vás bylo při zkoušení komedie Láska, sex a finančák nejtěžší?
Ztvárnit ženu tak, aby to bylo co nejpřirozenější, nejpravdivější a k tomu neurážející a vtipné... To byl docela oříšek. Naštěstí jsem měl před pár lety možnost sledovat při práci své kolegy a kamarády Ondřeje Frydrycha a Roberta Urbana, když zkoušeli Sugar. Vybavil jsem si to a určitě mě to inspirovalo.

Co vás naopak nejvíc bavilo?
Nebylo úplně snadné dostat se mému „ženskému já" pod kůži. Ale byla to rozhodně velká zábava.

A co láska?
Už to bude pár měsíců, co jsem začal nosit snubní prstýnek, a musím říct, že láska kvete, a já doufám, že tomu tak bude i nadále.

T. W. Przybyla

M. Liška, E. Adamovská

T. W. Przybyla, Z. Hrabal, B. Vidomská, Š. Hrabalová

John Trachtman Ondřeje Frydrycha

V inscenaci Láska, sex a finančák ztvárňujete hudebníka Jona Trachtmana; jaký je váš vztah k hudbě?
Dovolím si říct, že až nadmíru kladný. Mou největší hudební vášní je klavír. Již od svých pěti let se s ním snažím skamarádit a dlouho jsem dokonce váhal, na jaký obor na konzervatoři vlastně nastoupím. Je však pravdou, že v posledních letech již nehraji tak moc jako kdysi a tak, jak bych si přál. Co se týče hudby poslechové, tak u mě bude na prvním místě vždy ta klasická.

Vaším parťákem na jevišti je Tomasz W. Przybyla, který se mimo jiné převléká i do ženských šatů. Vy už tuto zkušenost máte za sebou. Zavzpomínejte.
Ano, poštěstilo se mi to již dvakrát. První role byla Charleyova teta ve stejnojmenné inscenaci, druhou byla Dafné v inscenaci Sugar. Ačkoli obě tyto role byly krásné a já si je opravdu užíval, největší srdcovou záležitostí bude vždy Charleyova teta. Byla to pro mě neskutečná herecká zkušenost a i po těch letech jsem nesmírně vděčný, že byla svěřena právě mně. Jsou i chvíle, kdy se přistihnu, že vzpomínám, a to je mi pak po „tetě" smutno.

Co pro vás bylo při zkoušení komedie Láska, sex a finančák nejtěžší?
Zřejmě to, jak se nejlépe zhostit role hlavního režiséra všech intrik a vymyšleností, které John v průběhu hry musí provést.

Co vás naopak nejvíc bavilo?
Nejvíc mě baví herectví, které diváka dokáže nenásilně a přitom intenzivně rozesmát.

A co láska?
Je to v pořádku... Sedí vedle mě a dává mi cenné rady, abych v rozhovoru nebyl příliš dlouhý. Takže myslím, že jsem šťastlivec.

O. Frydrych

Kate Elišky Adamovské

V inscenaci Láska, sex a finančák ztvárňujete Kate, snoubenku hudebníka Jona Trachtmana, a s dalším muzikantem ve hře tak trochu koketujete; jaký je váš vztah k hudbě?
Mám hudbu moc ráda. Také se mi velmi líbí, když někdo hraje na nějaký hudební nástroj. Já sama jsem bohužel naprostý antitalent, co se týče hry na hudební nástroje, byť jsem poměrně dlouho hrála na klavír. O to víc asi oceňuji, když někdo nástroj opravdu ovládá, a jsem vděčným posluchačem.

V naší komedii se na jevišti objeví muž převlečený za ženu. Hraje-li na jevišti žena převlečená za muže, říká se tomu „kalhotková role"? Už máte nějakou za sebou?
Ano, dvě. Poprvé jsem se za kluka převlékla v inscenaci Staré Arény Zlý jelen v domě, kde jsem hrála Ivanu – tedy Ivana. A musím říct, že jsem si to dost užívala. Při tomhle typu rolí se člověk může úplně jinak „vyblbnout", navíc pokud se jedná o crazy komedii, což inscenace Zlý jelen je. Podruhé to bylo tady v Těšínském divadle v inscenaci Večer tříkrálový, kde jsem ztvárnila Violu převlečenou za Cesaria. A dalším bych se vůbec nebránila…

Co pro vás bylo při zkoušení komedie Láska, sex a finančák nejtěžší?
Zvyknout si na svého milého kolegu Tomasze Przybylu v minisukni a podpatcích. *(smích)*

Co vás naopak nejvíc bavilo?
Pohled mého druhého kolegy Ondřeje Frydrycha na Tomasze v minisukni. *(upřímný smích)* Ne, samozřejmě to byl pouze žert. Moc se mi líbí, jak je hra napsaná, zamilovala jsem si ji už při prvním čtení, kdy jsem se některým situacím musela nahlas smát. Na zkouškách panuje skvělá atmosféra, zkoušení si po pauze užíváme a jsme z a ně vděční. A největší radost mám z toho, že jsme zase spolu a můžeme dělat, co nás baví. Teď už jen budeme doufat, že to bude brzy bavit i diváky.

A co láska?
Láska je!

E. Adamovská

Láska

Láska
Co je to vlastně láska? Je totiž několik dalších citů, které často za lásku považujeme a které jsou lásce blízké. Mají svou hodnotu a kupodivu většina partnerských vztahů je na nich postavena, ale skutečnou láskou nejsou. Asi uhodnete, že láska bývá nejčastěji zaměňována se zamilovaností. Dalším velice podobným citem, v nějž se často zamilovanost promění po nějaké době soužití, je vděčnost. A co je tedy láska? Čím se vlastně liší od ostatních citů? Ten největší rozdíl mezi láskou a ostatními city je v přístupu k dávání a dostávání.

Zamilovanost
Když jsme zamilovaní, chceme od partnera všechno a hned, hlavně tělesnou blízkost, něžnosti a posléze také sex. Chceme dostávat to, co jsme si vybásnili ve svých představách. Když je zamilovanost oboustranná, je všechno v pořádku. Ale když nedostáváme to, po čem toužíme, jsme mrzutí a na náš protějšek se zlobíme. Zamilovanost je založená především na fyzické touze. Pokud jsme něco chtěli a nedostali, jsme naštvaní, prosíme nebo vyhrožujeme, vymýšlíme nejrůznější vylomeniny, abychom připoutali pozornost a zájem (a většinou marně).

Oboustranná zamilovanost je vstupenkou do jednoho z následujících vztahů:

Vděčnost
Vděčnost předpokládá, že se původní zamilovanost proměnila v trvalejší vztah. Jsme tak tomu druhému vděčni za to, že je s námi a že nám poskytuje to, co od života chceme, tj. jistotu intimního života, jistotu finančního příjmu a určitého životního standardu, výchovu dětí apod. Takový vztah má formu určité nevyslovené smlouvy – ty mi budeš dávat tohle a já ti budu dávat támhleto. Většina lidí si ani neuvědomuje, že o lásku nejde. Dokud dochází k oboustrannému dávání, vztah a smlouva fungují a okolí si může říkat „to jim to hezky klape“. Bohužel všechno se sesype, pokud jeden najednou nemůže dávat, třeba kvůli nemoci nebo ztrátě zaměstnání. Ten druhý náhle nedostává to, co vždycky dostával, a v tu ránu se ukáže, co je pravou podstatou vztahu.

T. W. Przybyla, O. Frydrych

Láska

Láska je jiná. Ta chce dávat – dávat tomu druhému to nejlepší, co je v nás, bez ohledu na to, jestli za to dostaneme něco na oplátku. A když to nabízené od nás druhá strana nechce, netrápí nás to. Možná ten pravý čas teprve přijde a klidně počkáme třeba i dvacet let. Láska není sobecká a dovede dát tomu druhému svobodu rozhodnutí, jestli o vztah stojí, či nikoli. A když o něj nestojí, vedeni láskou si k němu ponecháme úctu v srdci a odpoutáme se od něj. Nezůstane tam žádná hořkost nebo vztek. V lásce je vždy přítomna absolutní úcta k druhému, obdiv ke krásné bytosti, krásné svým zevnějškem i nitrem, a touha dávat jí to nejlepší, co je v nás. A stejně tak je přítomna i mimořádná tolerance k tomu, co je případně na tom druhém odlišné a co bychom my možná dělali jinak. Pokud se stane, že jeden z obou onemocní či ztratí zaměstnání, ti dva se ještě více semknou. Není nic, co by mezi ně mohlo vstoupit. Láska není něco, co si můžeme naplánovat nebo k čemu se třeba můžeme svou

Láska, sex a finančák

vůlí donutit. Láska je dar. Láska je každé dvojici propůjčena jen jedenkrát a nikdy nebudeme znovu milovat někoho, koho jsme milovat přestali. Jakékoli volání či prosby nepomohou.

Vztah přesto může pokračovat v jiné formě, zvlášť pokud je to výhodné ekonomicky nebo s ohledem na děti. Už to ale není láska, nýbrž opět druh smlouvy, v tomto případě založené často ani ne na vděčnosti, nýbrž na chladné kalkulaci.

Sex
Sex je v podstatě důvod, proč lidstvo a vlastně i celá živočišná říše dávno nevymřely. Často se v souvislosti se sexem hovoří o lásce nebo penězích. V angličtině se slovem sex označuje i příslušnost k samčí nebo samičí identitě, výraz však může znamenat také zkratku souhvězdí Sextantu na nebeském rovníku a také latinsky číslo šest. Mnoho lidí sex provozuje s nadšením, najdou se ale i tací, kteří si o něm raději čtou nebo vyhledávají sex jenom na googlu.

Finančák
Finanční úřad, lidově též finančák nebo berňák, je státní instituce zmocněná k získávání daňových a někdy též nedaňových příjmů, včetně vybírání daní. V závislosti na jurisdikci mohou finanční služby zahrnovat výběr daně, vyšetřování daňových úniků nebo provádění auditů.

•••

Nejvýstižnější vyjádření rozdílu mezi láskou a ostatními city zaznělo kdysi dávno v nějakém jazykovém kurzu angličtiny v polské televizi. Dvojice představující šéfa a jeho sekretářku vedla tento rozhovor:

Šéf: „Toto je Suzy. Miluje dárky.“
Suzy: „Ale kdepak, já miluji tebe.“
Šéf: „A proč?“
Suzy: „Protože mi kupuješ dárky...“

E. Adamovská, T. W. Przybyla

J. Krupica, T. W. Przybyla

M. Liška

T. W. Przybyla

E. Adamovská, O. Frydrych, B. Vidomská, T. W. Przybyla

Z. Hrabal

Šéf obchodu a marketingu Kateřina Mertha
Vedoucí dekorační dílny Kristina Libosková
Vedoucí krejčovny Karin Szostoková
Vedoucí vlásenkárny Šárka Szeligová
Šéf jevištního provozu Roman Sekula
Šéf úseku zvukařů a osvětlovačů Vladimír Rybář
Vedoucí rekvizitárny Josef Kurek
Vedoucí garderoby Jana Černá

Vlásenky Pavla Cwiertková
Jevištní technika Alfréd Benek / Jiří Gebhart
Jiří Ponča / Roman Szarowski / Jindřich Tesarczyk
Zvuk Łukasz Orszulik / Wojciech Bielach
Světla Robert Kurkiewicz / Dariusz Molicki
Rekvizity Ivana Kolondrová
Garderoba Monika Minarzová

Redakce programu Alice Olmová
Jazyková korektura Martina Bojdová
Foto Karin Dziadek/ Miroslav Pawelek
Zlom Iva Lupková
Tisk ProPrint Český Těšín, spol. s r. o.

Těšínské divadlo Český Těšín, příspěvková organizace
Ostravská 67, 737 35 Český Těšín
Tel.: 558 746 022–23 / info@tdivadlo.cz / www.tdivadlo.cz

Těšínské divadlo je příspěvkovou organizací zřizovanou Moravskoslezským krajem

Divadelní hra Love, Sex and the I. R. S. / Láska, sex a finančák je uváděna se souhlasem agentury Samuel French Inc. A Concord Theatrical Company. Autorská práva k dramatickému textu a předkladu v České republice zastupuje Aura - Pont s. r. o., Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4

J. Krupica, Z. Hrabal, B. Vidomská, T. W. Przybyla, Š. Hrabalová

Těšínské divadlo
Ostravská 67, 737 35 Český Těšín
tel.: +420 558 746 022/23
e-mail: obchodni@tdivadlo.cz
www.tdivadlo.cz

Pokladna a informační centrum TD
náměstí ČSA 1222/10, Český Těšín

Prodej vstupenek v Těšínském divadle hodinu před představením

---

ČESKÝ TĚŠÍN

Moravskoslezský kraj

Příspěvková organizace
Moravskoslezského kraje